

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

VII Міжнародна науково-практична конференція

22 березня 2019 року

Київ 2019

Загальновизнаним є факт про те, що структура мотивів студента, сформована у час навчання, стає стержнем особистості майбутнього фахівця. Отже, розвиток позитивних навчальних мотивів - невід'ємна складова частина формування особистості студента як майбутнього фахівця. Термін «мотивація» використовується у сучасній педагогіці вищої школи у подвійному (диспозиційному і ситуаційному) розумінні: як визначення системи факторів, детермінуючих поведінку (потреби, мотиви, цілі, наміри, прагнення) і як характеристика процесу, який стимулює і підтримує поведінкову активність на певному рівні.

Навчальну мотивацію визначають як особистісний вид мотивації, що є обов'язковим елементом навчальної діяльності. Начальна мотивація має такі специфічні ознаки: 1) визначається самою освітньою системою, освітньою установою; 2) організацією освітнього процесу; 3) суб'єктними особливостями студента; 4) суб'єктивними особливостями педагога і, перш за все, системою його ставлення до студента і предмета викладання; 5) специфікою навчального предмета.

У кожній з визначених ознак існують свої проблеми: 1) освітня система України надає ліцензії на освітні послуги на перший курс навчання, а не на випуск спеціалістів (останній курс), що власне створює проблему відсутності конкуренції серед учасників навчального процесу (наприклад: прийняли 15 осіб і випустити необхідно 15, оскільки в іншому випадку це веде до втрати бюджету часу та грошей, а в цьому незацікавлені ні викладачі, ні адміністрація вишу);

2) організація навчального процесу повинна збігатися з загально дидактичними вимогами: від теорії до практики (де практика повинна переважати у пропорції 70 % до 30 % теорії) та від простого до складного (від математики до опору матеріалу; від історії України до курсу «Державотворення в Україні» тощо);

3) суб'єктні особливості студента також мають низку погано вирішуваних проблем. В Україні, мабуть як у всьому світі, молодь сьогодні є набагато активнішою в плані використання технологічно-інноваційних новинок (гаджети, програми тощо), а відтак – менше читає, мислить, аналізує, тобто з дитинства не напрацьовується звичка до цих процесів, що утруднює для конкретного індивіда процес сприйняття та переробки інформації. Радіємо лише з того, що такої молоді серед студентства від 10 до 30 %;

4) щодо четвертої ознаки, яка стосується особистості педагога, то на мій погляд у переважній більшості – українські педагоги, і педагоги нашої академії зокрема, – це самовіддані фахівці, які залюблені у свою справу. Але є соціальні фактори, які нівелюють ставлення до викладання свого предмету: низька заробітна плата, низький рівень технологічної оснащеності навчального процесу, трудність організації виробничих практик, складність працевлаштування випускника тощо;

5) щодо специфіки навчального предмету, то ось тут, як говорить народне прислів'я «кожен лектор – архітектор». Я особисто, викладаючи дисципліни гуманітарного блоку, зіштовхуючись з проблемою відсутності мотивації до вивчення моїх дисциплін, намагаюсь пояснити (у деяких випадках показати на практиці) мотивацію до кожної теми занять (де і коли, в якій ситуації набуті знання сьогодні знадобляться в майбутньому).

Чи завжди вдається досягти мети? Ні не завжди. Але у більшості випадків – так, оскільки гуманітарні дисципліни для будівельників – це не скільки професійні знання, скільки фундамент для глибокого інтелекту та моралі.

Марина Єпіхіна
кандидат педагогічних наук,
старший викладач, м. Старобільськ

Сутність технології тимблдингу в контексті реалізації педагогіки партнерства у закладах вищої освіти

За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити,

ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями [1]. Тому сьогодні найважливішим завданням для педагога є підготовка не лише висококваліфікованих працівників, а й таких, які здатні самостійно, критично і творчо мислити, відповідальних, мобільних, здатних до саморозвитку і самореалізації.

Розкрити і розвинути ці здібності можливо лише на основі партнерства між викладачем та студентом. Створюючи продуктивну атмосферу під час занять, педагог допомагає студентам відкритися, вони демонструють уміння творчо мислити, аналізувати, висловлювати власні думки й аргументовано переконувати інших у правильності обраної ідеї. Власні судження стають більш широкими, активність студентів суттєво зростає.

Важливою частиною парадигми сучасної освіти є технологія тимбілдингу, яка під час навчання формує не тільки високу працездатність її учасників, а й вчить бути контактним, комунікабельним, вміти працювати в команді. Вікіпедія визначає це поняття так: тимбілдинг, або командотворення (англ. *Team building* — побудова команди) – термін, що часто використовується в контексті бізнесу й може бути застосованим до широкого діапазону дій для створення та підвищення ефективності роботи команди. Побудова команди спрямована на створення груп рівноправних фахівців різної спеціалізації, які спільно несуть відповідальність за результати своєї діяльності й на рівних засадах здійснюють розподіл праці в команді [2]. Інакше кажучи, тимбілдинг – це набір активних заходів, спрямованих на згуртування колективу і формування навичок вирішення спільних завдань в команді.

Основне завданням сучасного тимбілдингу, на думку Т. Присяжнюк, - навчити членів колективу працювати в команді. Головними цілями тимбілдингу дослідник визначає: створення почуття єдності колективу, організованості, згуртованості; заміну у студентів почуття конкуренції на почуття співробітництва; навчання ефективної взаємодії між членами колективу; вироблення довіри і розуміння в команді; згуртування команди, виведення «командного духу» на новий рівень; підвищення мотивації діяльності; психологічне розвантаження. Даний метод дозволить сформувати впевнену конкурентоздатну особистість з високою продуктивністю праці [3, 49].

За допомогою моделювання ситуації всі члени однієї команди напрацьовують корисні навички для спільного досягнення мети, взаємної допомоги один одному, знаходять задоволення від активного обміну емоціями, перемагаючи приховані комплекси. Студенти в процесі використання технології тимбілдингу стають цілеспрямованими, впевненішими і передбачуваними і найголовніше, вони на практиці освоюють і вчаться володіти досконало мистецтвом спілкування, напрацьовують певні людські та ділові якості.

Слушною є думка Т. Кулікової щодо впровадження технології тимбілдингу в освітній процес. На її думку, педагогу слід демонструвати віру в здібності студента, стимулювати їхню працю, терпимо ставиться до недоліків, тому діяльність викладача зводиться до того, щоб направляти, переконувати, організовувати, давати свободу вибору студенту. Така організація процесу навчання вимагає від викладача використання різних методів і прийомів подачі навчального матеріалу, вмілого поєднання теорії та практики, створення ситуації успіху для студента, розвиток його самостійності в досягненні власних навчальних цілей [4].

Отже, застосування командної форми роботи веде не тільки до підвищення загального результату, а й до нових відношень між учасниками освітнього процесу, які вибудовуються на основі співпраці.

Список використаних джерел

1. Концепція Нової української школи. – URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 07.02.2019).
2. Тимбілдинг. – URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Тимбілдинг> Вікіпедія (дата звернення: 07.02.2019).
3. Присяжнюк Т.В. Використання методу «teambuilding» для формування згуртованого студентського колективу // Педагогіка в системі гуманітарного знання. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 19-20 жовтня 2018 року). – Херсон: «Молодий вчений», 2018. – 112 с.

4. Куликова Т.И. Реализация индивидуальной траектории бакалавра в процессе изучения дисциплины «Тимбилдинг в образовательной организации». – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/realizatsiya-individualnoy-traektorii-bakalavra-v-protsesse-izucheniya-distipliny-timbilding-v-obrazovatelnoy-organizatsii> (дата обращения: 18.02.2019)

*Дмитро Желанов
аспірант, м. Харків*

Суттєві особливості вищої освіти в Данії

Данія належить до країн з високим рівнем розвитку вищої освіти., основною рисою якої є її практико зорієнтований характер, а саме спрямованість на здобуття більш практичних навичок, ніж теоретичних знань. Варто відзначити, що в Данії не існує такого поняття, як різнобічна університетська освіта. При цьому держава, підтримує розвиток найбільш перспективних для країни спеціальностей, на які виділяється більше коштів. Людина, яка володіє непридатними для практики знаннями, не викликає в суспільстві великої поваги. Отже принцип освіти «теорії для практики» є запорукою економічно взаємовигідних відносин між освітою і державою.

Утім проблема трансформації сучасних систем освіти в утилітарно-прагматичному напрямку має як прихильників, так і противників. Останні наполягають на доцільності впровадження в Данії системи вищої освіти, зорієнтованої на формування різнобічної особистості, що володіє фундаментальними теоретичними знаннями й сприяє розвитку «чистої науки». При цьому відбувається критика націленості основного змісту освітньої практики на показники корисності, ефективності, вигідності, окупності, прибутковості одержуваного в закладах вищої освіти знання [1].

Проте в житті суспільства цієї країни спостерігаються такі парадокси: на фоні практико зорієнтованої вищої освіти вельми успішно відбувається просування країни в напрямку розвитку фундаментальної науки. Варто нагадати, що за кількістю лауреатів Нобелівської премії Данія займає третє місце у світі. Вона також утримує лідируючі позиції в ЄС і світі в інноваційному розвитку. При цьому фактично повністю забезпечує власними висококваліфікованими кадрами внутрішній ринок праці. У чому причини цих, як здаються на перший погляд, парадоксальних явищ? Як держава і суспільство забезпечують баланс між конкретними потребами господарського комплексу і довготривалою перспективою розвитку держави?

На нашу думку, в Данії вдало реалізується модель системи освіти, заснованої на балансі ринкових відносин і присутності держави. У Данії існує приблизно 100 коледжів (або спеціалізованих закладів вищої освіти), які надають освітні послуги за програмами професійної підготовки. Більшість з них, забезпечують бакалаврські професійні програми навчання й об'єднуються у системи центрів вищої освіти (CVUs), які, своєю чергою, поділяються на такі типи освітніх закладів: професійно-технічні, технічні, бізнес-коледжі, коледжі соціальної роботи і охорони здоров'я, центри підвищення кваліфікації [3].

Відтак, цей сегмент вищої освіти в Данії є достатнім фундаментом для задоволення потреб держави в розвитку кадрів для господарських, бізнесових, соціальних структур. Ефективні мотиваційні механізми дозволяють випускникам середньої школи охоче вчитися в таких закладах. Зокрема, молодим людям, які мають таку освіту, гарантовано забезпечується працевлаштування. Зарплата їх, як правило, в 1,5 – 2 рази вище, ніж у тих працівників, які не мають такої освіти.

Суттєвою особливістю вищої освіти в Данії є її співпраця з науковими установами. У сучасний період майже всі національні дослідницькі установи і лабораторії об'єдналися з університетами з метою створення міцнішого фундаменту для досліджень, на які в Данії виділяють 3% внутрішнього валового продукту. Університети фінансуються декількома каналами, одержують гранти на поточні потреби. Дослідження фінансуються і через